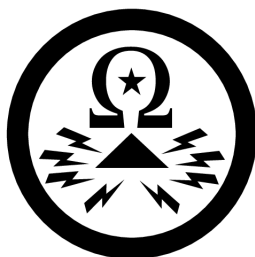

YTTRANDE 2010-10-22
till Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
TELECOMIX/WEREBUILD

Innehåll

1	Bakgrund	1
2	Sammanfattning	2
3	Övergripande ståndpunkt	2
4	Huvudsakliga invändningar och betoningar	3
4.1	Datadiskriminering sanktioneras	3
4.2	Oskäliga avtalsvillkor – bristande konsumentskydd	3
4.3	Klargörande fordras i förhållande till direktiv 2009/136/EG	5
4.4	Risk för kartläggning av abonnenters beteenden	5

Yttrande över Ds 2010:19, "Bättre regler för elektroniska kommunikationer".

TELECOMIX/WEREBUILD vill härmed tillföra Näringsdepartementet våra synpunkter på remissunderlaget.

1 Bakgrund

TELECOMIX/WEREBUILD bildades 2009, när våren övergick i sommar, ur en kampanj kring påverkan av lagstiftning på EU-nivå i Internetvänlig riktning. TELECOMIX/WEREBUILD är ingen organisation i traditionell bemärkelse, utan betecknar sig självt som ett aktivistkluster som saknar såväl struktur som ledning.

TELECOMIX/WEREBUILD samlar aktivister som har för avsikt att sprida information om informationspolitiska skeenden runt om i världen. Basen har hittills varit den svenska nätaktivismen, men förgreningar finns över hela världen. Arbetet har främst fokuserats kring politiska skeenden på europeisk nivå.

TELECOMIX/WEREBUILDs verksamhetsfält definieras inte av några styrdokument, utan istället av vad som hittills gjorts. Till detta kan exempelvis följande räknas in:

- Påverkan gällande Telekompaketet (2009/136/EC och 2009/140/EC), fokuserad på folkbildning och informationskampanj riktad mot såväl allmänhet som Europaparlamentariker.
- Insatser rörande informationsfrihet för iranska regimkritiker inom och utom landets gränser.
- Utbildning, informationsspridande och forskning kring olika strategier för att säkerställa sin kommunikation gentemot repressiva regimer framförallt medelst tekniken i2p.
- Skuggutredning gällande Öppenhet på Internet, ställd till Näringsdepartementet. <http://www.sweden.gov.se/sb/d/11999/a/128346>
- Kampanjer rörande nätneutralitet, exempelvis synliggörande av Telias förfördelning av Spotify.
- Påverkan gällande Datalagringsdirektivet, fokuserad på problematisering utav integritetsperspektivet för den enskilde medborgaren, riktad främst mot de svenska riksdagspartierna.

En mer utförlig lista finns att läsa på <http://interfax.werebuild.eu/2010/05/31/werebuild-and-telecomix-cv/>

TELECOMIX/WEREBUILD har ingen fast fysisk hemvist. Istället finns representanter för TELECOMIX/WEREBUILD utspridda över Internet, med vissa fasta nav som kontaktytor. Det viktigaste navet är IRC-kanalen #telekom-paketet som ligger på servern irc.telecomix.org, vilken också går att ansluta till via webbadressen <http://chat.telecomix.org>.

2 Sammanfattning

TELECOMIX/WEREBUILD vill med följande remissvar konstatera att de föreslagna ändringarna i stort möjliggör en förstärkning av de villkor som reglerar tillgänglighet och åtkomst av Internet från ett konsument/slutanvändar-perspektiv. TELECOMIX/WEREBUILD har dock funnit några passager vars formuleringar i sin nuvarande form bör utvärderas. Dessa är kommenterade nedan.

Det är i sammanhanget värt att påpeka att TELECOMIX/WEREBUILD är lekmän vad gäller juridiska formuleringar. Detta bör beaktas avseende våra formuleringar och anmärkningar på föreslagen lagtext. TELECOMIX/WEREBUILD kan och värnar om Internet.

3 Övergripande ståndpunkt

TELECOMIX/WEREBUILD baserar sina ställningstaganden på en informationsfrihetlig princip liknande den som noteras som punkt (4) i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG av den 25 november 2009:

(4) Eftersom Internet har en stor betydelse (...) när det gäller att utöva rätten till yttrandefrihet och tillgång till information bör begränsningar av rätten att utöva dessa grundläggande rättigheter vara förenliga med Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Detta är TELECOMIX/WEREBUILDs grundläggande ståndpunkt vad gäller de frågor som behandlas i LEK och därtill relaterade lagtexter.

4 Huvudsakliga invändningar och betoningar

4.1 Datadiskriminering sanktioneras

s.132 För genomförande av artikeln bör 4 kap. 5 § LEK ändras genom att det i paragrafen läggs till att en operatör även får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om villkor som begränsar tillträde till eller användning av tjänster och applikationer.

TELECOMIX/WEREBUILD tolkar denna formulering som ett accepterande av det faktum att allt fler operatörer håller på att införa godtyckliga begränsningar av vilken sorts trafik som tillåts i deras nät. Detta är en utveckling som allvarligt hotar slutkundens möjligheter att kommunicera fritt med sina medmänniskor. Därmed hotas naturligtvis också den demokratiska potential som Internet bär på.

TELECOMIX/WEREBUILD har tagit del av en undersökning av svenska nätoperatörernas olika regler för vilken sorts trafik de tillåter och inte tillåter, genomförd av ISOC-SE¹ och har kunnat konstatera att det främst är de operatörer som utöver nätanslutning även säljer andra tjänster, såsom telefoni eller olika underhållningspaket, som vill ge företräde åt viss kommersiell datatrafik (i strid mot principen om s.k. nätneutralitet). En av dessa operatörer är Telia, som bl.a. uppger att man inte tillåter "fildelning" i sina nätverk.

Ett sådant uttalande illustrerar tydligt hur lättvindigt blockering av kommunikationsflöden hanteras idag utan att något rättsligt ansvar utkrävs av nätoperatören. (Det är alltså omöjligt att på något sätt använda world wide web utan fildelning, dvs. att filer kopieras från en dator till en annan.)

Istället för att stifta lagar som uppmuntrar operatörer att informera om vilka tjänster, protokoll och aktiviteter som är förbjudna för slutanvändaren behöver vi lagar som ställer tekniskt explicita krav på operatörer att inte blockera eller diskriminera slutkunders privata datatrafik till förmån för de tjänsteleverantörer som operatören råkar ha ett samarbete med för tillfället.

4.2 Oskäligen avtalsvillkor – bristande konsumentskydd

Ytterligare exempel på att föreliggande remissunderlag inte tar frågan om diskriminering av trafik på allvar finner vi i avsnitt **7.14 – Förenklat byte av tjänsteleverantör:**

s.219 Genom bestämmelserna i lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden och lagen om avtalsvillkor mellan näringsidkare samt de bestämmelser som antagits inom ramen för regleringen av operatörer med betydande inflytande har tillräckliga åtgärder vidtagits för att se till att villkor och förfaranden som företagen tillämpar vid uppsägning av avtal inte hämmar byte av leverantör. Ytterligare åtgärder behöver därför inte vidtas.

¹<http://www.isoc.se/>

I remissunderlaget är diskussionen om skäligen avtalsvillkor helt och hållet fokuserad på och begränsad till slutkundens möjlighet att byta operatör utan förhinder. Det är en viktig frihet, men en snabb genomgång av Sveriges nätoperatörers avtalsvillkor visar att flertalet är mycket diffusa och lämnar stort utrymme för godtycke från operatörens sida.

De äldre operatörer som inte bedriver några andra verksamheter än just nätanslutning är i regel tydliga med att de inte bryr sig om vad slutkunden använder sin nätanslutning till, så länge inte kundens aktiviteter ger upphov till tekniska störningar av något slag.

De flesta nyare operatörer har däremot mångordiga avtalsvillkor där kunden förväntas använda tjänsten på "sedvanligt sätt", inte ha "ett användarmönster som avviker från det normala" och inte agera "opassande" eller "oetiskt". En operatör kan hävda avtalsbrott vid "olägenheter" förorsakade av kundens handlingar eller vid "orimligt långa datasessioner".

Varje jurist som vet hur stor betydelse tolkningsrummet för ett ord som "osedvanligt" har torde genast se det omöjliga i att fastställa vad som är "sedvanlig" användning av en informationsteknologi som har fått en så central plats i våra liv under bara de senaste 20 åren.

I Comhems avtalsvillkor hänvisas indirekt till ett separat dokument för etikregler som sägs utgöra en del av det fullständiga "Avtalet" mellan Comhem och konsumenten. Dock är detta dokument² svårt att hitta och finns inte listat under "Avtal och villkor" på Comhems webbsida. I detta dokument står bland annat: "Du ska följa lag, sedvanlig moral och den allmänna etik som gäller för privat användning av Internet, den så kallade Nettiketten. (...) Om du bryter mot reglerna kan du avstängas från Internet utan förvarning" Det torde vara uppenbart att "sedvanlig moral och allmän etik" kan tolkas mycket brett och närmast godtyckligt. Samtidigt framgår det att Comhem tar sig rätten att utan förvarning stänga av konsumenten från Internet, med hänvisning till just dessa vaga regler.

I Telias kundavtal finns en användningspolicy samt en förteckning över vad slutkunden inte får göra. Telia "förbehåller sig rätten att när som helst förändra policyn, och nya riktlinjer träder i kraft när de publiceras på Telias webb". Samtidigt kan vi läsa i Bilaga 2 till direktiv 2009/136/EG (s. 374 i remissunderlaget) att:

Medlemsstaterna ska se till att abonnenter har rätt att utan påföljd häva sina avtal vid meddelande om ändringar i de avtalsvillkor som föreslås av de företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster. Abonnenter ska underrättas i god tid, minst en månad i förväg, före alla sådana ändringar och ska samtidigt informeras om sin rätt att utan påföljd häva sådana avtal om de inte godtar de nya villkoren. Medlemsstaterna ska se till att de nationella regleringsmyndigheterna kan specificera formatet för sådana underrättelser.

²http://www.comhem.se/blob/view/-/11962/data/1336/-/etiska_regler.pdf

4.3 Klargörande fordras i förhållande till direktiv 2009/136/EG

s.378 *3. Utan att det påverkar nationella bestämmelser som är i överensstämmelse med gemenskapslagstiftning som främjar kultur- och mediepolitiska mål, såsom kulturell och språklig mångfald och mediernas mångfald, får nationella regleringsmyndigheter och andra berörda myndigheter främja samarbete mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och/eller kommunikationstjänster och de sektorer som har intresse av att främja ett lagenligt innehåll i de elektroniska kommunikationsnäten och kommunikationstjänsterna. Detta samarbete kan även omfatta samordning av den information av allmänt intresse som ska göras tillgänglig i enlighet med artikel 21.4 och artikel 20.1 andra stycket.*

Här är det av största vikt att klargöra vilka nationella bestämmelser som skulle kunna påverkas av att PTS främjar samarbete mellan Internetleverantörer och rättighetsorganisationer såsom t.ex. IFPI, och att klargöra PTS uppgift så att dessa bestämmelser inte påverkas. Om de gjorde det skulle det strida mot vad som föreskrivs i samma direktiv:

s.374 *Medlemsstaterna får också kräva att avtalet ska innehålla sådan information som avses i artikel 21.4 och som är relevant för den tillhandahållna tjänsten, vilken tillhandahålls av de berörda offentliga myndigheterna för detta ändamål avseende användningen av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster för att bedriva olaglig verksamhet eller för att sprida skadligt innehåll samt om metoderna för att skydda sig mot risker för personlig säkerhet, integritet och personuppgifter.*

4.4 Risk för kartläggning av abonnenters beteenden

s.166 *Med kostnadskontroll avses en tjänst där företag, om nationella regleringsmyndigheter anser det vara lämpligt, erbjuder andra sätt att kontrollera kostnaderna för allmänt tillgängliga telefonitjänster, däribland kostnadsfria varningsmeddelanden till konsumenter, om onormala konsumtionsmönster observerats.*

Dessa tjänster måste tillhandahållas och bestämmelser om det kan lämpligen införas i 5 kap. 4 § LEK.

TELECOMIX/WEREBUILD vill här varna för att använda en formulering där begreppet "konsumtionsmönster" kan förstås på något annat sätt än ökade eller minskade trafikmängder. En dylik skyldighet måste alltid tillämpas med högsta respekt för slutanvändarens rättigheter. Denna typ av varningar bör begränsas till att endast gälla konsumtionsmönster som bygger på vilka mängder av data som överförs i nätet. Det är tänkbart att det är relevant för kunden att veta om abonnemanget har missbrukats av en tredje part, och konsumtionsmönster rörande slutanvändarens trafikmängd kan ge ledtrådar om detta.

Vi avråder starkt från att välja en formulering som kan tolkas som en tillåtelse att utföra innehållsanalys av slutanvändarens trafik till och från leverantören. Om varningsmeddelanden som skickas till konsumenten handlar om någon typ av innehållsanalys av de data som skickas i nätet – t.ex. surfvanor eller vilka protokoll som slutanvändaren använder – då har slutanvändarens rättigheter kränkts.

Vi vill också påpeka att om dylika varningsmeddelanden ska vara till för konsumentens skull, och inte för andra intresseters, bör man försäkra sig om att tjänsten är helt och hållet valfri för kunden. Vi ser gärna att det är en tjänst som konsumenten måste ta ett aktivt positivt ställningstagande till för att den ska träda i drift.

För Telecomix/Werebuild,
#telekompaketet